

WELDADIGHEIDSZEGELS ZOMER 1955

Waarde	Toeslag	Kleur
2 cent	3 cent	sepia
5 cent	3 cent	lichtgroen
7 cent	5 cent	donkerrood
10 cent	5 cent	groenblauw
25 cent	8 cent	roodbruin

Zomerzegels 1955

Koopmansbeurs te Amsterdam, architect Dr. H.P. Berlage

VOORSTELLING

Behalve de landsnaam, waarde en de toeslagaanduiding staat op iedere zegel achtereenvolgens de naam van de architect, de naam van het gebouw en de plaats waar het gebouw zich bevindt.

Fabrieksgebouw te Rotterdam, architecten J.A. Brinkman en L.C. van der Vlugt

Hoofdpostkantoor te 's-Gravenhage, architect Ir. G.C. Bremer

Stadhuis te Hilversum, architect W.M. Dudok

Kantoorgebouw te 's-Gravenhage, architect J.J.P. Oud

ONTWERP EN VORMGEVING

Op 19 juli 1954 kreeg Aesthetisch adviseur Christiaan de Moor van Directeur-Generaal Neher opdracht om op de Zomerzegels van 1955 bijzondere moderne Nederlandse gebouwen af te beelden. Over de vraag welke gebouwen daarvoor in aanmerking kwamen, moest De Moor in overleg treden met Jan Wils, bekend van het Olympisch Stadion te Amsterdam. Na overleg met collega-architecten Van den Broek en Van der Steur, stelde Wils voor op de zegels weer te geven:

1. de Beurs te Amsterdam van H.P. Berlage,
2. het Stadhuis te Hilversum van W.M. Dudok,
3. het SHELL-gebouw in Den Haag van J.J.P Oud,
4. de R.K. Kerk te Amsterdam van architect Prof. G.H.M. Holt,
5. het Huis Van der Mandele te Rotterdam van architect Granpré Molière.

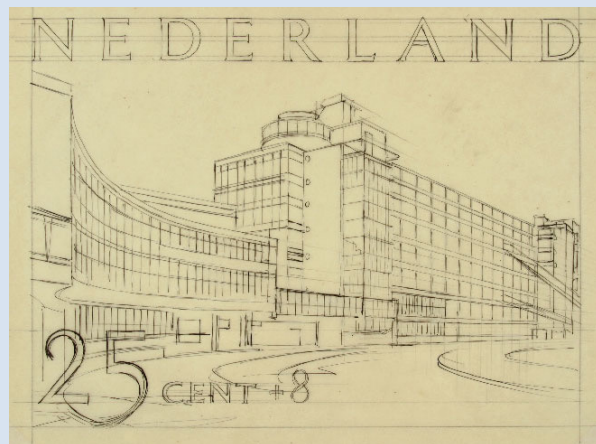
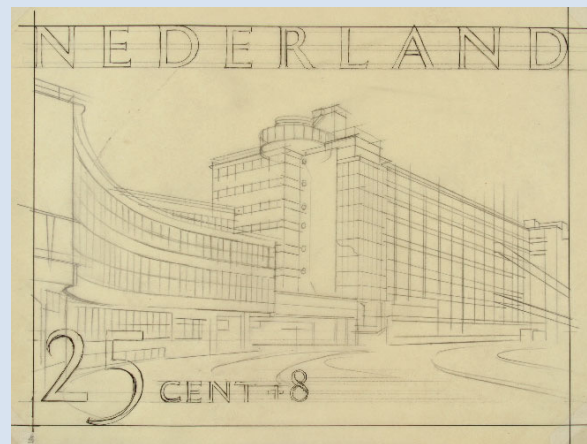
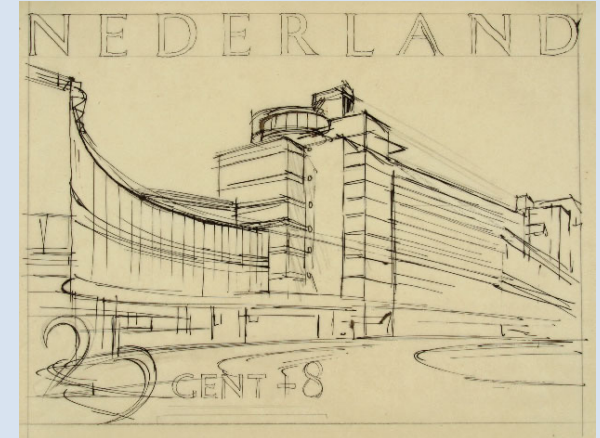
Dit door Wils en zijn collega's uitgekozen particuliere woonhuis Van der Mandele viel af, omdat PTT vond dat *“het niet de bedoeling is woonhuizen, doch belangrijke gebouwen te reproduceren, bijv. representatieve stations-, industriële- of PTT gebouwen”*. In plaats daarvan koos De Moor voor het Rotterdamse Van Nelle-complex (5). Net als bij de Zomerzegels van 1950 en 1951, werden ook nu tekenaars aangezocht om uitgaand van foto opnamen basistekeningen te maken. Andries Frederiks voor het Stadhuis in Hilversum (2) en de R.K. Kerk in Amsterdam (4) en Frans Lammers voor het SHELL-gebouw in Den Haag (3) en het Van Nellegebouw in Rotterdam (5). Wat het beursgebouw in Amsterdam (1) betrof had De Moor aanvankelijk nog geen beslissing genomen, maar korte tijd later werd deze zegel alsnog aan Frederiks toegedeeld. ⁷

Net als bij zijn Zomerzegel ontwerpen van 1950 zette Frans Lammers zijn ontwerpen op ware (postzegel) grootte op, omdat dat volgens hem voor de indeling en de verhouding van beeld en schrift beter was.

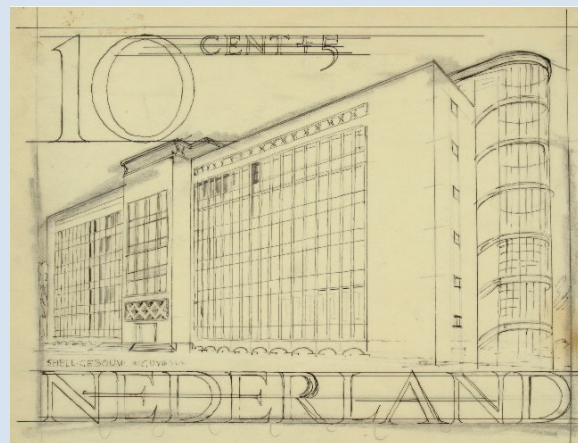
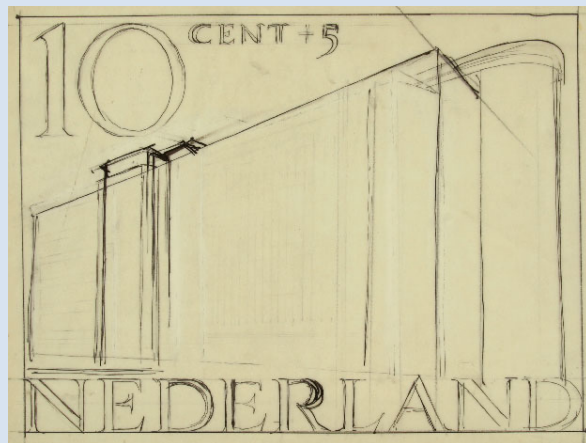
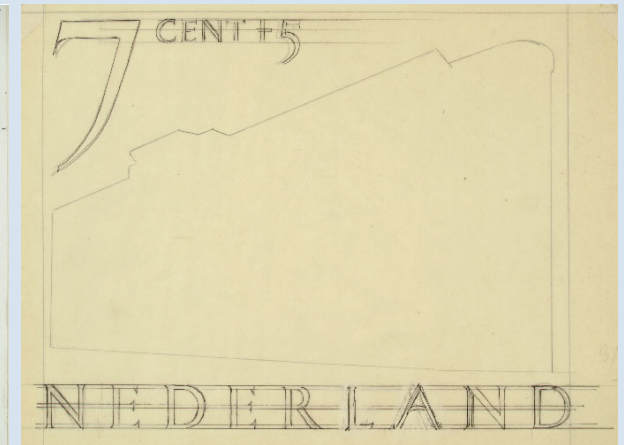
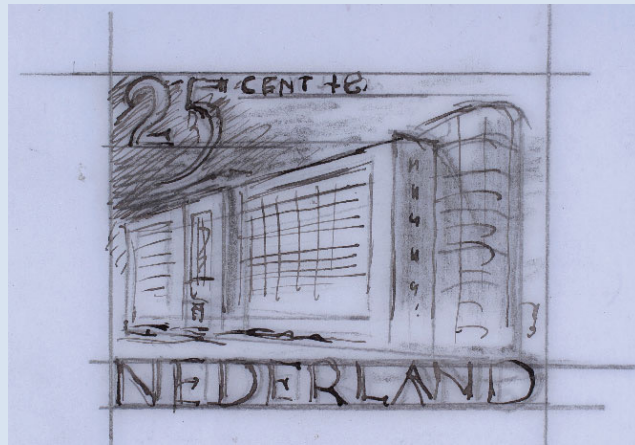

Drie ontwerpjes op ware grootte van Frans Lammers. Interessant is dat Lammers ook een tekening van het stadhuis van Hilversum heeft vervaardigd, hoewel Frederiks dat gebouw voor zijn rekening zou nemen.

Bij accoordbevinding werden beide ontwerpjes fotografisch achtmaal vergroot voor het vervaardigen van de werktekening.

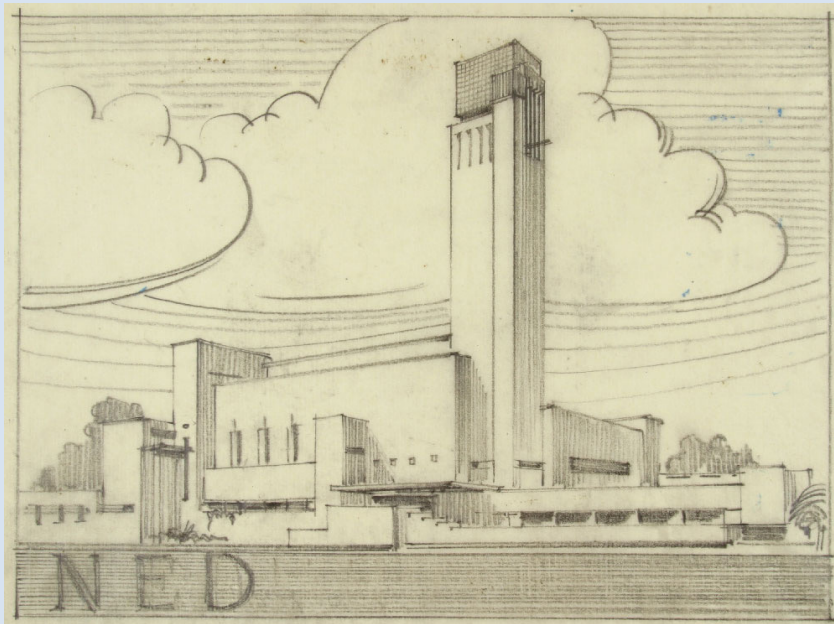

Zes voorstudies van Frans Lammers voor de zegel met het Van Nelle-gebouw.
De zegel midden boven is een vergroting van de eerste ontwerpje rechts.

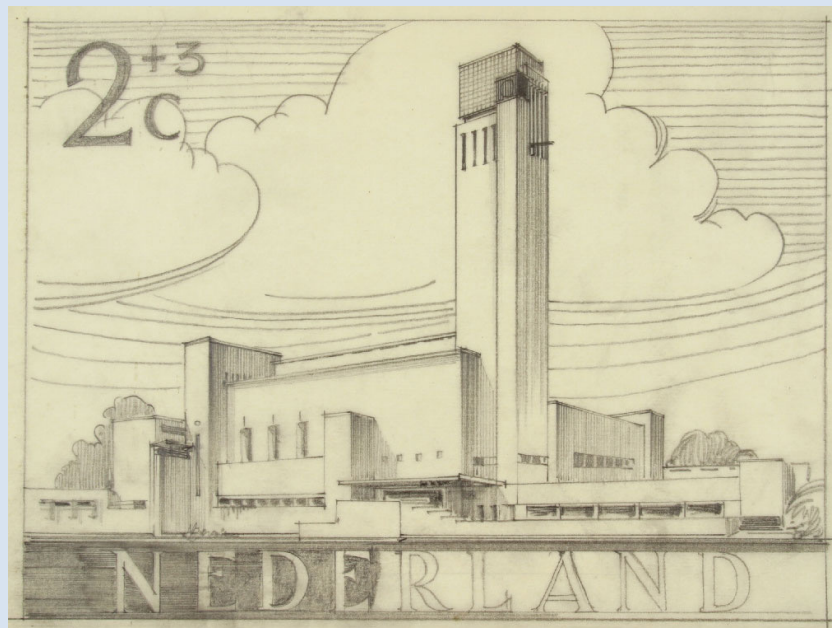

Vorstudies van Frans Lammers voor de zegel met het SHELL-gebouw.
De zegel midden boven is een vergroting van de eerste ontwerpje links.

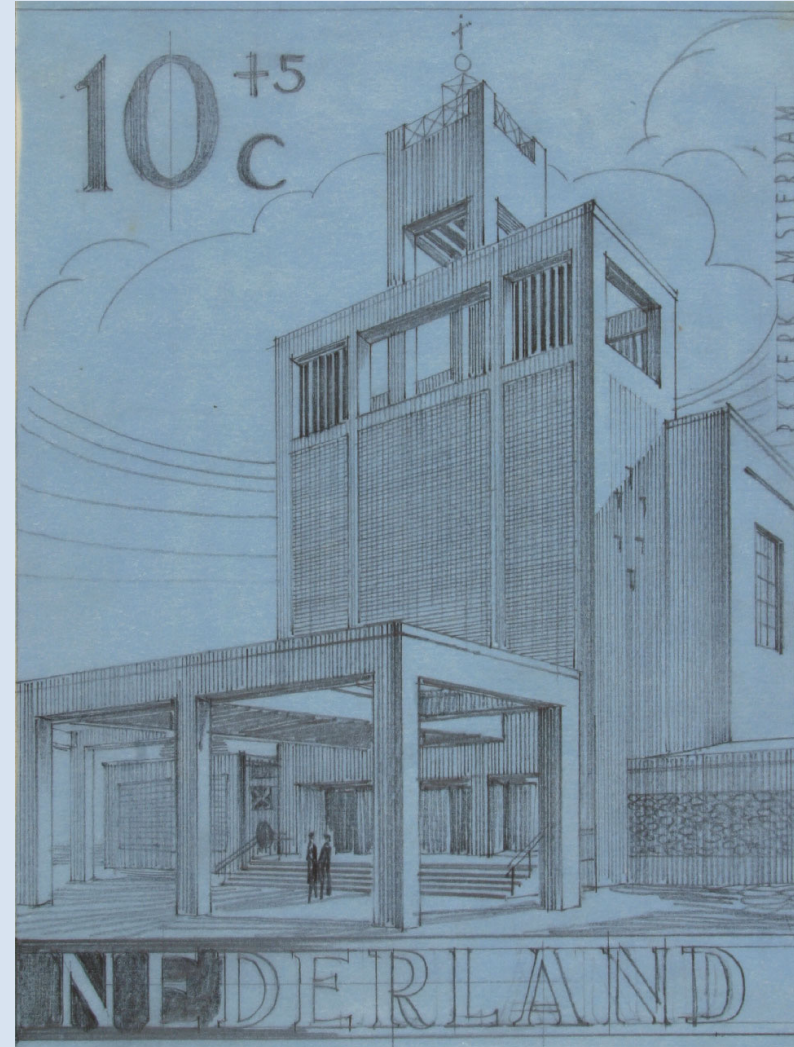
Wat de door Frederiks te ontwerpen zegels betrof was het de bedoeling het Amsterdamse Beursgebouw en het stadhuis van Hilversum weer te geven op een liggend zegel.

Drie voorstudies van Andries Frederiks voor de zegel met het stadhuis van Hilversum.

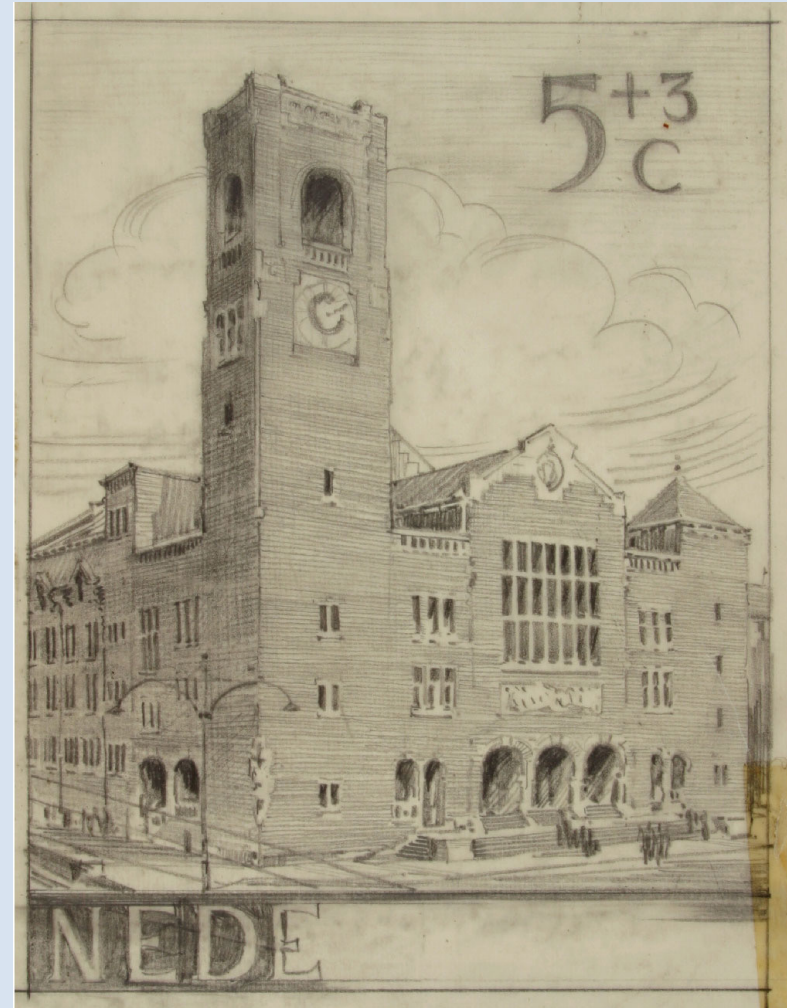
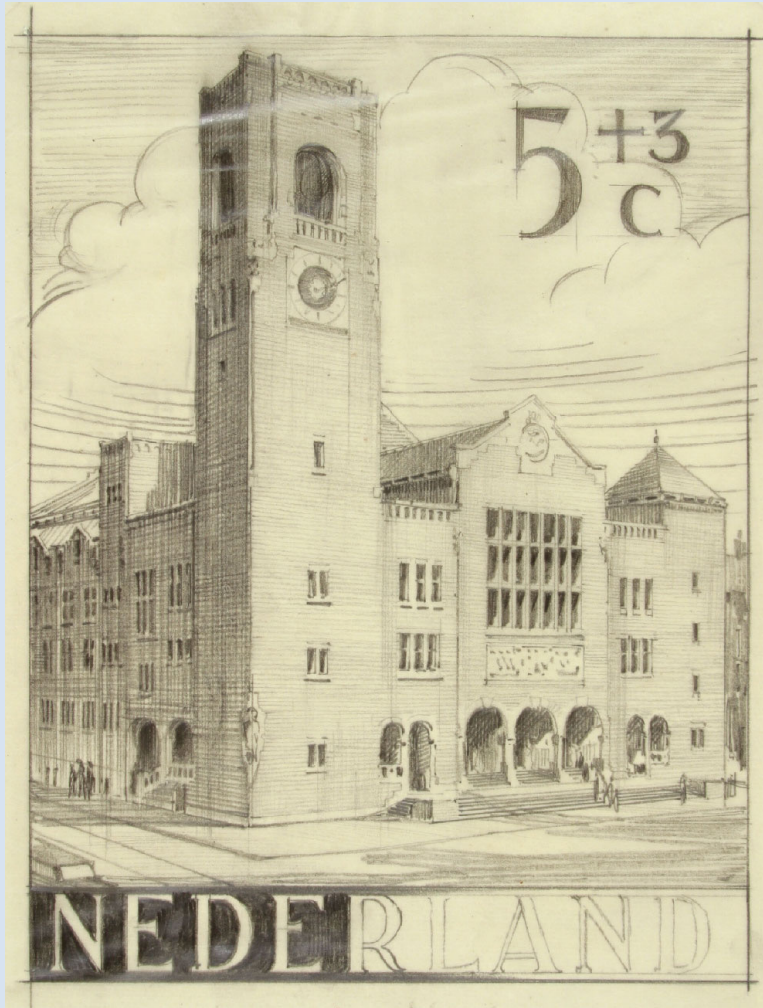

De kerk van prof. Holt zou op een staand zegel worden afgebeeld. Deze staande zegel zou het middelpunt van de serie vormen omdat de laatste twee zegels eveneens een liggend formaat zouden krijgen.

Twee voorstudies van A. Frederiks voor de zegel met de Rooms-katholieke Sint Joseph Kerk van de architecten prof. G.H.M. Holt en K.P. Tholens.

Welk gebouw op welke waarde kwam zou nog enkele malen veranderen, maar uiteindelijk werd de Amsterdamse Koopmansbeurs op het staande zegel afgebeeld.

Hoewel aanvankelijk als liggend zegel bedoeld, is de Koopmansbeurs uiteindelijk op een staand zegel weergegeven, niet als 5 cent-zegel, zoals hier, maar als 7cent-zegel.

In januari 1955, dus slechts enkele maanden voor de uitgiftedatum, werd het ontwerp van de kerk in Amsterdam vervangen door een ander gebouw, het nieuwe postkantoor aan de Rijswijkseweg in Den Haag vlakbij het Station Hollandse Spoor. Dit ontwerp werd eveneens door Frederiks gemaakt, die daar op 14 januari nog aan moest beginnen, maar op 31 januari zijn ontwerp gereed had en ook direct al goedgekeurd kreeg.

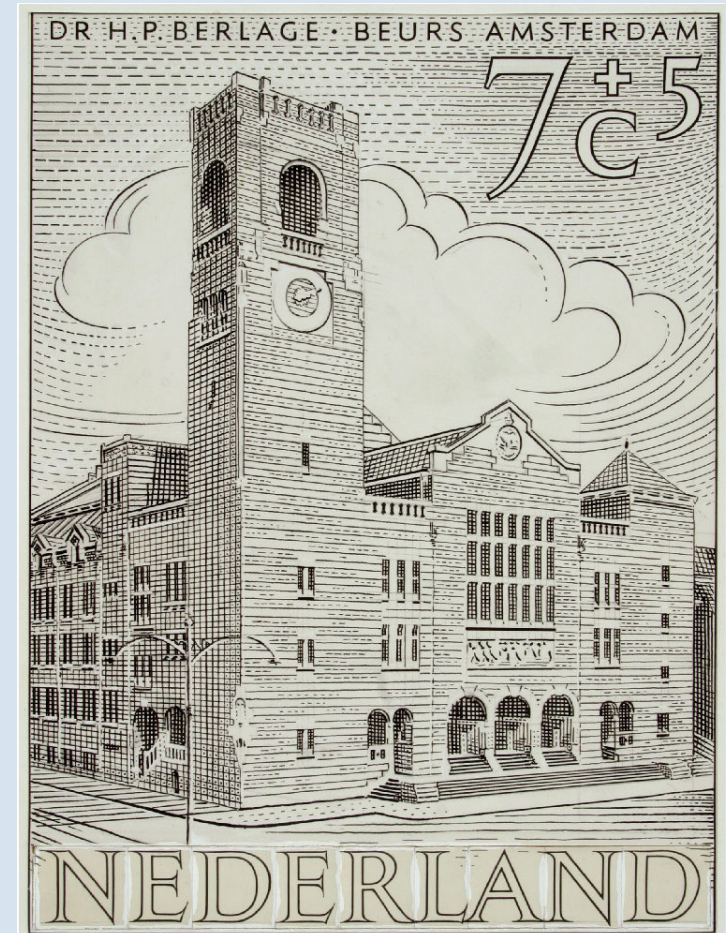
Op 20 januari nam Sem Hartz, werkzaam bij Enschedé, het op zich om de zegels zoveel mogelijk een harmonisch geheel te doen zijn. Pieter Wetselaar en J. Staphorst maakten de tekeningen (calques), waarbij Wetselaar voor alle zegels de tekst voor zijn rekening nam.

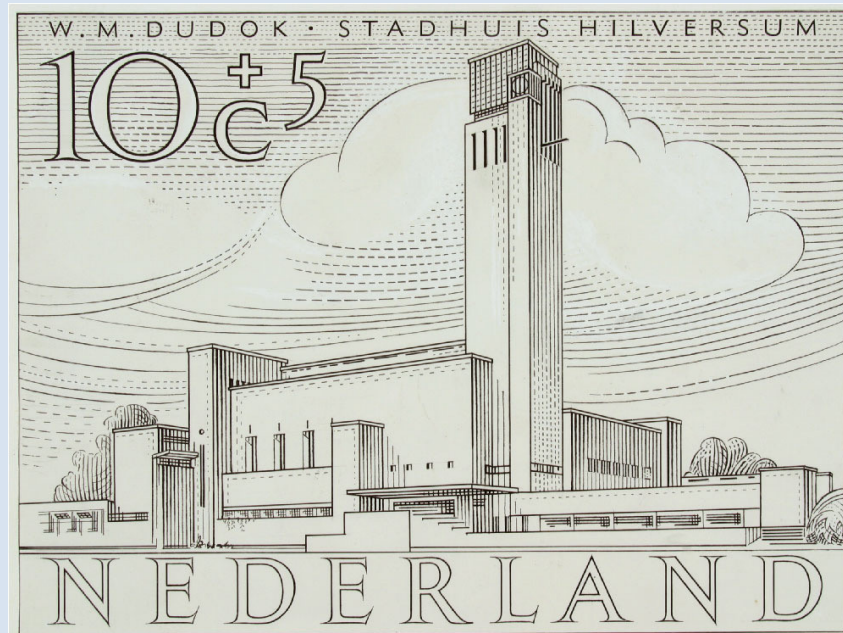
Er werden geen gravures van de werktekeningen gemaakt.

De drukplaten zijn vervaardigd door de roto geëtste platen, dus geen gravures.

Deze tekst omvatte de namen van de architecten en die van de gebouwen. Wat de zegel met het Beursgebouw betraf, is nog even de vraag geweest of de trampalen voor het Beursgebouw op de zegel gehandhaafd moesten worden.

Het uiteindelijke ontwerp voor de 7 cent.

De overige uiteindelijke vier ontwerpen voor de Zomerzegels 1955.

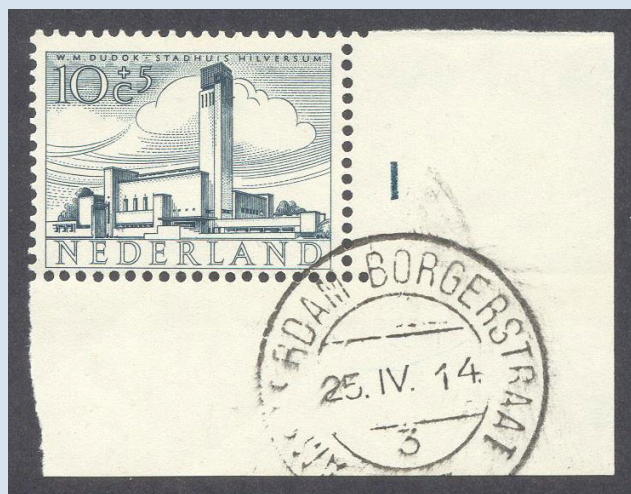
Kleurproef voor de 5 cent in de gekozen kleur.

De overige kleurproeven
voor de 5 cent.

Het gebruik

De zegels werden uitgegeven van 25 april 1955 tot en met 24 juni 1955 en waren geldig tot en met 31 december 1956.

De serie op verzoek
afgestempeld op de eerste
dag van uitgifte, 25 april
1955

Het uiteindelijke en goedgekeurde eerste-dagstempel bevat ook het jaartal '55.

Uit PTT-Nieuws 1955

Vergroting zonder '55

Eerste-dagenveloppe met een foutief eerste-dagstempel (zonder jaartal).

Er bestaan ook eerste-dagenveloppen met een andere afbeelding en kregen niet het eerste-dagstempel.

Wel het dagtekeningstempel met de datum van de eerste dag.
'Philatelistische Dienst'
25 april 1955.

Deze maximumkaart met de 5 cent is ook voorzien het stempel van de *'Philatelistische Dienst'* 25 april 1955.

Niet alleen Haarlem Station had deze “reclamevlag” in de stempelmachine opgenomen.

Ook de kantoren Amsterdam, Amsterdam C.S., Breda, “s-Gravenhage, Rotterdam C.S. en Utrecht Station hebben deze “vlag” opgenomen.

SOCIAAL EN
CULTUREEL WERK
DOOR ZOMERZEGELS
STERK

De 10 cent was voor het binnenlands briefftarief (1-11-1946 tot 1-4-1957).

De 2 cent was voor het binnenlands drukwerk (1-11-1946 tot 1-4-1957).

Prentkaart verzonden op 10 juni 1955.

De 5 cent was voor het buitenlands drukwerk (1-7-1953 tot 1-4-1957).

Prentkaart verzonden in 1955 Australië.

De 7 cent was voor interlokale briefkaarten (1-7-1953 tot 1-11-1957).
Ook mogelijk voor lokale brieven (1-7-1953 tot 1-4-1957).

Prentkaart van Brummen naar Zeist van 6 december 1955. Door de tekst links viel de kaart niet onder het drukwerkstarief (2 cent), maar onder het briefkaarttarief (7 cent).

De 10 cent was voor interlokale brieven (1-11-1946 tot 1-11-1957).

Brief t/m 20 gram verzonden op 13 mei 1955.

De 25 cent was voor brieven naar het buitenland (1-7-1953 tot 1-4-1957).

Brief t/m 20 gram verzonden van Oude Pekela naar Londen op 25 juli 1955.

Dagtekeningstempel ROTTERDAM 25 april 1955.

Van Nelle vervaardigde speciale drukwerk-enveloppen, waarbij zij de aandacht erop vestigden dat hun fabriek op de Zomerzegel was afgebeeld. Deze enveloppen komen ook in langwerpige formaat voor.

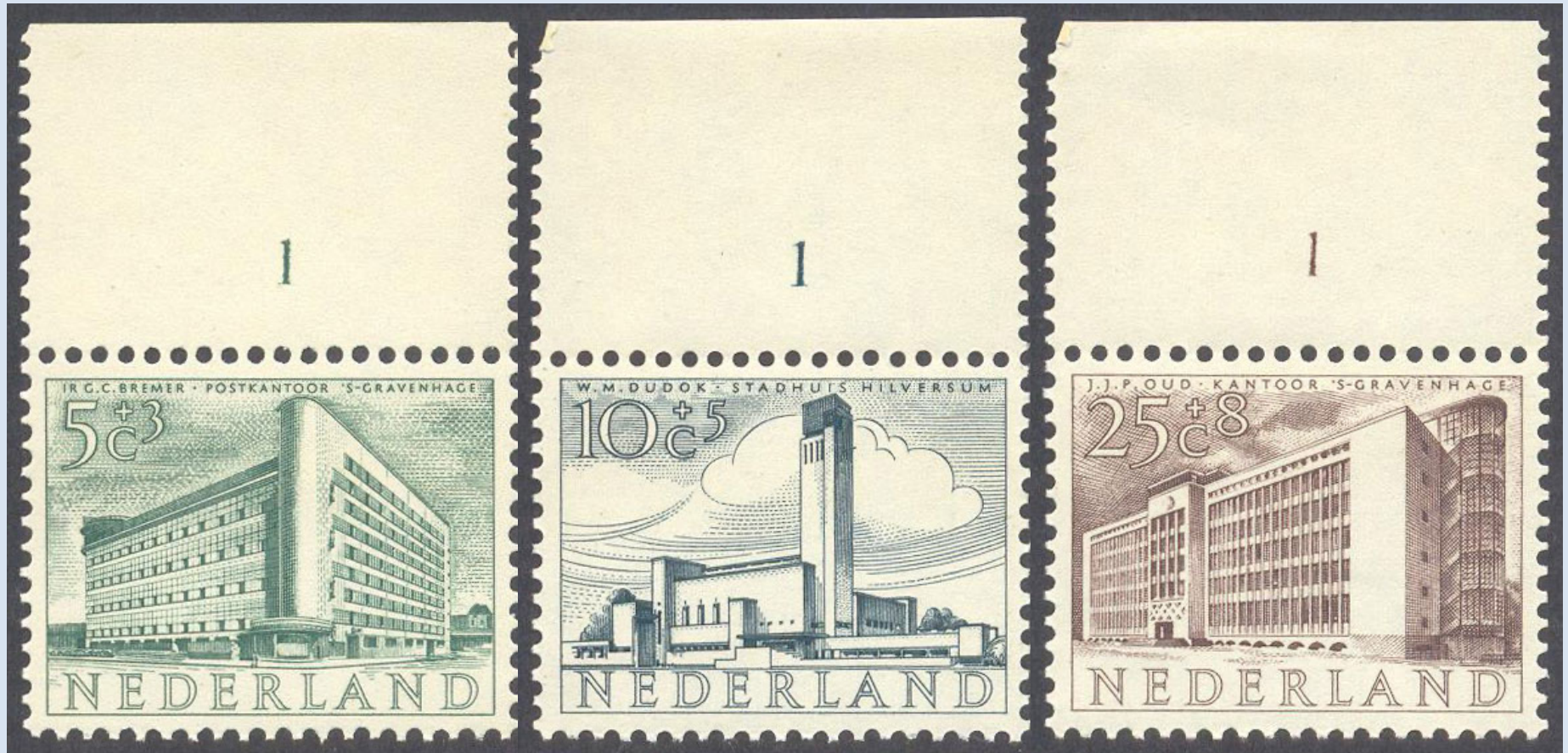
Oplage 5.000 exemplaren.

De voorzijde van het boekje dat de Stichting "*Comité voor de Zomerpostzegels*" van Van Nelle had gekregen en op zijn beurt aan haar medewerkers aanbood met op de derde bladzijde een zegel van 2 cent.

Dagtekeningstempel,
'Philatelistische Dienst'
2 juni 1955.

Druk/verschijningsvorm

De zegels zijn uitgevoerd in plaatdruk, van door de roto geëtste platen, in vellen van 100 (10x10) zegels. De loketvellen bestonden eveneens uit 100 (10x10) zegels. De druk vond plaats op de Lilliput plaatdrukpers.

Bij de 2, 5, 10 en 25 cent staat op de lange bovenvelrand boven de vijfde zegel een plaatnummer 1 en bij de 7 cent staat het plaatnummer op de korte velrand boven zegel 6.

Perforatie/formaat

De 7 cent zegel heeft een beeldformaat van 21,25 x 28,55 mm en de zegelgrootte is 24,25 x 31,55 mm. De overige vier zegels hebben een beeldformaat van 28,55 x 21,25 mm en de zegelgrootte is 31,55 x 24,25 mm.

De staande zegel van 7 cent is geperforeerd met kamtanding $12\frac{1}{2} : 12$ (C-kam) en de overige liggende zegels $12 : 12\frac{1}{2}$.

Het perforatiebeeld is bij de liggende zegels d/1/0/d, bij de staande zegel van 7 cent is dit 1/0/d/d.

Papier

Plaatdrukpapier (30 x 37 cm) zonder watermerk. Alle vellen kregen een ponsteken in de velrand.

Gom

Arabische gom.

Markeerboogjes

Bij de 2, 5, 10 en 25 cent komen markeerboogjes voor op de korte zijden voor naast de zegels 41 en 50. Bij de 7 cent staan beide markeerboogjes boven zegel 5 en onder zegel 95.

Telcijfers

Een bijzonderheid is dat op de linker- en rechter velranden van alle waarden telcijfers zijn aangebracht, wat bij zegels in plaatdruk tot op dat moment nog nooit was toegepast.

Plaatfouten

Waarde	Positie	Beschrijving
2 cent	36	Horizontaal streepje op vijfde en zesde etage
2 cent	60	Stip tegen eerste "N" van Nederland

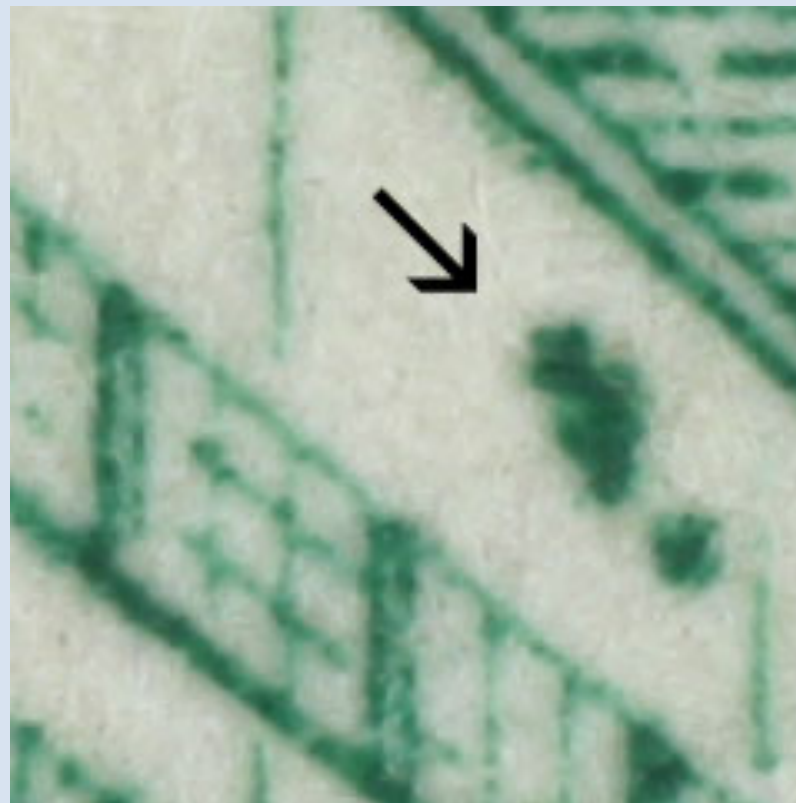

Plaatfouten - vervolg

Waarde	Positie	Beschrijving
--------	---------	--------------

5 cent	37	Punt onder "L" van Nederland
--------	----	------------------------------

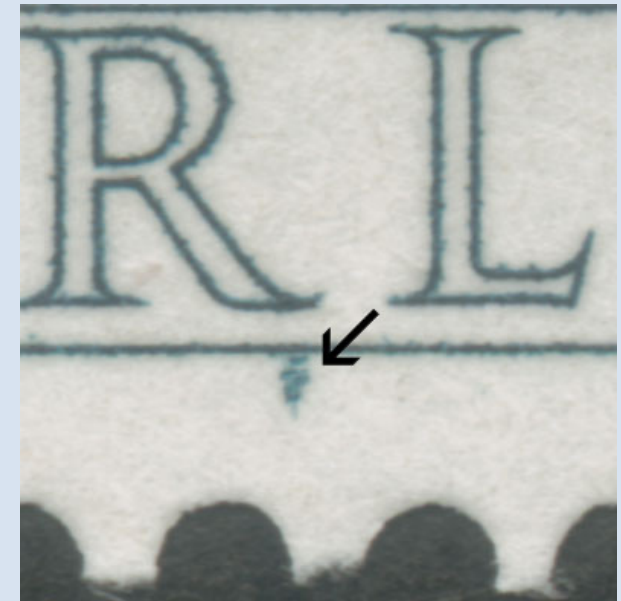
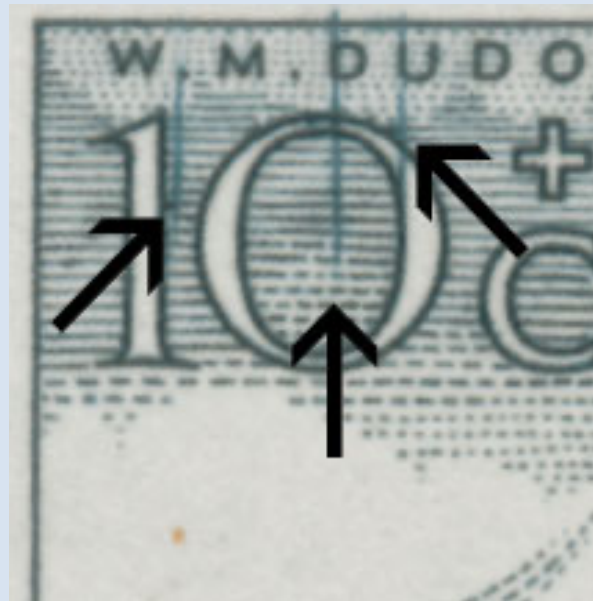
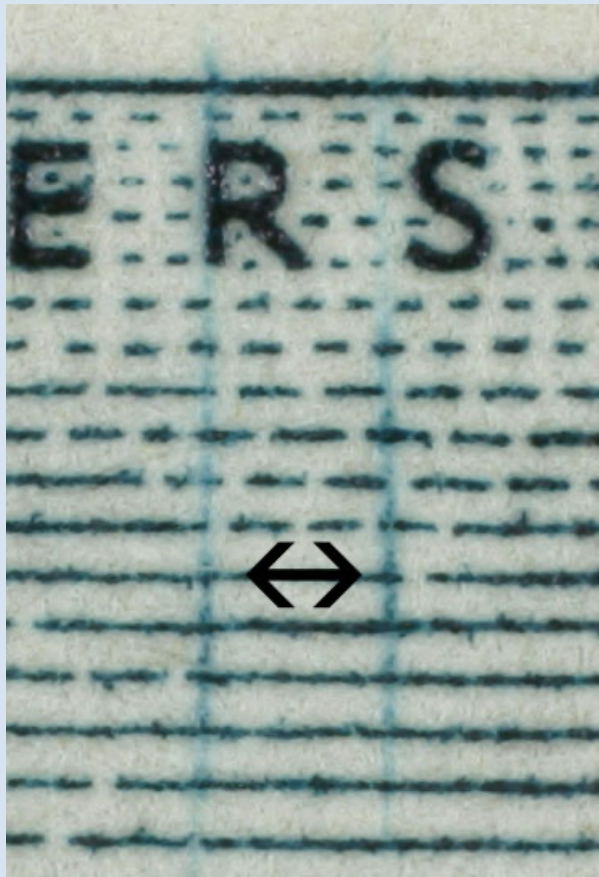
5 cent	87	Groene vlek in bovengevel van het gebouw
--------	----	--

Plaatfouten - vervolg

Waarde	Positie	Beschrijving
--------	---------	--------------

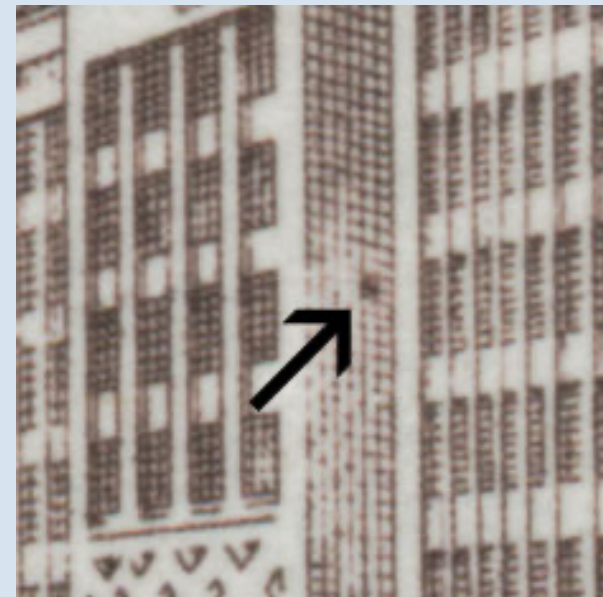
10 cent	28	Twee verticale krasjes in het woord "Hilversum"
10 cent	29	Drie verticale krasjes door "10 C"
10 cent	37	Vlekje onder de "R" van "Nederland"

Plaatfouten - vervolg

Waarde	Positie	Beschrijving
--------	---------	--------------

25 cent	87	Punt en streepje onder de tweede "N" van "Nederland"
25 cent	93	Punt buiten rechter kader
25 cent	99	Stip in zijgevel hoofdingang

Kleurvlekken

Inktvegen, zoals deze bij de 7 cent, komen ook bij de andere waarden voor.

Aanmaak- en verkoopcijfers.

Overzicht afgeleverde vellen van 100 stuks.

Waarde	Aflevering		Pons	Etsing
	datum	aantal		
2 cent	12-04-1955	15.886	1	1
5 cent	01-04-1955	11.122	2	1
7 cent	12-04-1955	11.874	3	1
10 cent	01-04-1955	22.296	4	1
25 cent	01-04-1955	11.066	5	1

Verstrekking in zegels

Waarde	Afgeleverd	Verstrekt	Aan	Retour	Vernietigd	Verkocht
		aantal	derden	kantoren		
2 cent	1.588.600	1.462.100	3.208	544.818	688.110	917.282
5 cent	1.112.200	916.100	3.608	317.511	510.003	598.589
7 cent	1.187.400	1.119.900	3.208	421.537	485.829	698.363
10 cent	2.229.600	2.037.600	3.208	558.820	747.762	1.478.630
25 cent	1.106.600	854.100	3.208	318.484	567.776	535.616

LITERATUUR

Postzegelontwerpen <<http://www.postzegelontwerpen.nl/>>

Handboek Postwaarden Nederland - C68 Zomerzegels 1955

PTT Persbericht 1297/25 (13-03-1955)

PTT Dienstorders 1955 201, 289ter

NMP	1955	58, 82, 112, 132
	1956	48, 72

H.T. Hospers (red.), Handboek plaat & etsingnummers, Hoogeveen 2003.